

Cindy Martinusen

De verloren orchidee

DE VERLOREN ORCHIDEE

Cindy Martinusen

De verloren orchidee

redrose roman

Voor en met
Nieldon Austin B. Coloma

© Kok Omniboek – Utrecht, 2011
Postbus 13288, 3507 LG Utrecht
www.kok.nl

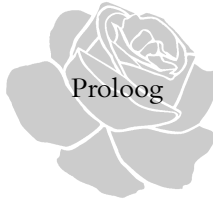
Originally published in English
under the title *Orchid House*
© Cindy Martinusen, 2008
Published by Thomas Nelson, Inc.

Vertaling: Tineke Yürümez
Omslagontwerp: Julie Bergen
Omslagillustratie: ZenShui / Michele Constantini, Getty Images / Photo Alto
Grafische verzorging: Rem Polanski

ISBN 978 90 5977 607 4
NUR 302

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

Juni 1840
Hacienda Esperanza
Provincie Batangas, Filipijnen

Ze zouden het niemand ooit vertellen.

Hoe zouden ze immers kunnen uitleggen wat hen de grootse haciëndadeuren uit had gedreven, het holst van die zomernacht in?

Hij liet haar hand los en trok haar dichtertegen zich aan. Het huis stond afgetekend tegen de nachtelijke hemel.

‘Het is eindelijk stil’, zei hij met een lach. Hun volwassen kinderen en jonge kleinkinderen hielden de vele kamers en gangen gevuld met levenschenkend lawaai en activiteit. Hij kreeg tranen in zijn ogen bij het beeld van hen terwijl zij sliepen.

‘We zijn niet jong meer’, fluisterde ze, maar ze betreurden het geen van beiden. Ze deelden jaren van liefde en herinneringen. En onder een tropische maan en met de koele aarde onder hun blote voeten voelden ze zich bijna net zo jeugdig als op die avond waarop ze elkaar gevonden hadden tijdens die hevige Filipijnse storm.

Hij nam de mand met orchideeën van haar arm, en ze liepen

langs het onverharde pad van het huis vandaan. Ze waren al gauw bij de imposante hekken, en in het maanlicht vonden ze de hoeksteen van het terrein. Het was een dunne metalen staaf, daar tientallen jaren tevoren in de grond geslagen door haar voorouder, de eenarmige Spanjaard, die als eerste op dit land was gaan bouwen.

‘Doe jij de eerste maar’, zei hij, en hij reikte haar de mand aan. De lichttroze bloemblaadjes van de orchidee leken te glanzen in het maanlicht.

Ze nam een bloesem in haar hand en dacht terug aan de dag waarop ze de orchidee gevonden had. Ze had op een dieptepunt gezeten, maar die dag werd het begin van een leven dat meer was dan waarop ze had durven hopen of waarvan ze had durven dromen.

Deze orchideeën waren anders dan alle andere die ze ooit had gezien, totaal niet zoals de orchideeën die groeiden op de velden bij het haciëndahuis. Ze had ooit een boek gevonden over allerlei variëteiten, en zelfs daarin had ze de orchidee niet kunnen vinden die nu, ter ere van haar, naar haar vernoemd was.

‘Weet je het nog?’, zei hij, en hij wist het antwoord wel.

‘En jij?’, zei ze speels.

‘Ik heb er sinds die tijd iedere dag van mijn leven aan gedacht’, zei hij, en hij raakte haar wang aan. ‘Toe maar, mijn liefste.’

Ze boog met een knikje en groef in de vruchtbare aarde, waarna ze de orchideebloesem erin legde. Haar man boog zich naast haar neer en bedekte de bloem.

Ze sloot haar ogen, maakte een kruisteken over haar borst en sprak hardop. ‘Mijn voorouders hebben hier iets opgebouwd, en het is gezegend met groei en voorspoed. Mijn man, onze kinderen en ik hebben voorspoed gekend door de vele oogsten en, nog belangrijker, door de grote liefde en vreugde, zelfs in moeilijke tijden. Nu zullen we samen naar de hoeken van ons land gaan en er een bloesem van deze orchidee begraven, de bloem die ons heeft samengebonden. Op deze plekken zullen ze niet ontspruiten. Niemand zal weten wat we gedaan hebben, behalve U, almachtige God, die alles ziet. We doen dit als symbool van uw aanwezigheid

op dit land en ons verzoek om uw blijvende bescherming en zegen in de eeuwen die komen.’

Ze deed haar ogen open en keek naar de lucht vol sterren. Toen greep ze zijn arm, met bezorgdheid in haar ogen. ‘Er zullen tijden vol tegenspoed komen. Bloed en tranen in de toekomst kan ik al bijna ruiken.’ Een golf van paniek overweldigde haar.

‘Wees maar niet bang, mijn liefste. We kunnen maar één ding doen. Des te meer reden om te vragen om goddelijke bescherming en leiding.’

Ze wist dat hij gelijk had, en toch bedroefde het haar te voelen dat er pijn kroop langs de randen van de jaren die decennia of meer in de toekomst lagen.

Hij nam haar handen, en ze stonden op. Bij zijn ferme greep en vaste blik voelde ze haar angst en verdriet afnemen.

Toen sprak hij met de milde kracht die hij zijn hele leven al getoond had. ‘Vader, God in de hemel, schepper van leven, liefde, barmhartigheid en genade, zegen onze kinderen, kleinkinderen en toekomstige nakomelingen. Laat hen deze plek op aarde kennen en uw wil en uw wegen ontdekken. En steun hen, bescherm hen en herstel hen keer op keer in de moeilijke jaren die zullen komen.’

Hun gebeden gingen verder, en vrede kwam over hen toen ze hun zegenbede afsloten.

Hij pakte haar hand. ‘Laten we langs de rand lopen en Gods voeten vragen ons te volgen.’

En terwijl ze liepen, vroeg ze zich af hoe het hun toekomstige nakomelingen zou vergaan. Met verwondering dacht ze aan de levens die al geboren waren uit de liefde die ze deelden. Hoewel sommigen misschien ver weg zouden gaan, en tijden van tegenspoed zouden komen en gaan, toch zou dit land hun toevluchtsoord zijn.

Daar twijfelde ze niet aan.

Juni 1991

Noorderstrand, San Francisco

Een sterfgeval en een vreemd land.

Tussen het ene en het andere leefde Julia haar dagen. Haar grootvader was overleden. Ze had de maanden tot aan zijn laatste adem meegemaakt. En over twee dagen zou ze op het vliegtuig stappen naar Manilla, naar een land dat, hoewel het dichterbij haar eigen erfgoed stond, haar vreemder was dan alle landen die ze tot nu toe had gezien. Geen wonder dat het gevoel van ontwrichting aanhield.

En op die ochtend tussen een sterfgeval en een vreemd land, terwijl een ongewoon koude wind diep en hol hilde na een heldere dag in San Francisco, zag Julia Nathan voor het eerst sinds een halfjaar. Ze haastte zich door de straat, met haar armen over haar borst om haar dunne jasje dicht te houden tegen de wind. Toen ze haar hand uitstak naar de deur van Blue Mill Bakery, duwde hij die van binnenuit open.

‘Julia’, zei Nathan, terwijl hij de deur met zijn voet openhield. De wind rukte en trok.

Ooit hadden ze van deze plek gehouden. Ooit hadden ze ook

van elkaar gehouden. Nu waren ze bijna vreemden, en toch ook volstrekt geen vreemden voor elkaar.

‘Hoi’, klonk het van haar lippen, gevolgd door een moment zonder woorden. Ten slotte zei ze: ‘Je drinkt nog steeds cappuccino, zie ik.’ Ze keek naar de twee kopjes die hij in zijn handen had. Ze had niet gehoord of zijn vriendin en hij nog bij elkaar waren. Misschien was hij getrouwd. Wat maakte het uit? Ze hadden nog maar weinig gemeenschappelijke vrienden, en nog minder die nieuws doorgaven, of ze dat nu wilde horen of niet.

‘Het is zwarte koffie. Ik ben uiteindelijk allergisch geworden voor lactose.’

Ze vond zijn schaapachtige grijns altijd zo vertederend. Hij was nog even knap als altijd.

‘Wat naar’, zei ze, en ze dacht aan de cappuccino’s waarvan ze zo waren gaan houden in de koffiehuisen van Wenen. Het rad van veranderingen gaf en nam dergelijke dingen nu eenmaal. ‘Dus ook geen amandeltoffe-ijs meer?’

Hij grijnsde weer. ‘Nou, af en toe kan ik de verleiding niet weerstaan.’

Hij moest zich er plotseling van bewust zijn geworden dat ze huiverde, en leidde haar naar binnen. De geur van gist, kaneel en brood omgaf haar toen de deur dichtviel en wel de wind buitensloot, maar niet de kilte die in haar botten trok.

Hij hield de kopjes onhandig vast. ‘Dit weer is verbazingwekkend. Wat is er met de lente gebeurd?’

Julia tuurde door het raam naar de met bomen omzoomde straten die omlaagliepen naar de baai, waar zeilboten blij door de witte schuimkoppen kliefd. Hun oude tafel bij het raam was leeg, zag ze. Ze hoopte dat hij haar blik in die richting niet had opgemerkt.

‘Ik was hier niet voor de lente’, zei ze snel. ‘Hopelijk wordt het snel warmer.’ Toen bedacht ze dat ze ook dat hier niet zou meemaken.

Hij zette de kopjes op een tafel achter hen. ‘Ik heb het gehoord, over je grootvader. Heb je mijn bericht gekregen?’

‘Ja, Lisa zei dat je gebeld had.’ Ze had zijn naam zien staan op

een lijst van condoleancetelefoontjes die haar huisgenote had bijgehouden totdat Julia terug was in haar flat. ‘Nog bedankt.’

‘Jules’, zei hij zacht, op een toon die herinneringen loswoelde die al lang diep in haar begraven lagen. Ze bedacht dat ze geprobeerd had zijn blik te ontwijken.

‘Ik kan me voorstellen dat het moeilijk geweest moet zijn. Was je bij hem toen hij stierf?’

Een vrouw kwam naar hen toe, met een portemonnee, een paar boeken en een grote beker warme chocolademelk in haar handen. Toen ze de deur opendeed, blies de wind een toef slagroom op Julia’s jasje. De vrouw liep door zonder te zien wat er misging. Julia stond met haar armen wijd en keek toe hoe de vlek zich verspreidde in de stof.

Nathan mompelde een verontschuldiging, alsof het zijn schuld was, en pakte een paar servetjes van het zelfbedieningsbuffet. Hij liep naar haar toe, en zonder na te denken deed Julia een stap achteruit.

‘Het spijt me. Wilde alleen maar helpen.’ Hij gaf haar de servetjes.

‘Het geeft niet. Ik bedoelde er niets mee.’ Ze depte de vlek en zag dat deze nog groter werd. ‘Ik ben ... Ik ben er gewoon niet aan gewend dat je zo dichtbij komt. Ik ben ... helemaal niet aan je gewend.’

Een pijnlijke uitdrukking schoof over zijn gezicht. ‘Ik denk dat ik het wel begrijp’, zei hij.

Hij gaf haar nog een servetje, en Julia vroeg zich af wat hij na al die tijd verwachtte, na alle pijn en verlies.

Ze zocht een manier om nu weg te komen en keek naar de counter vol versgebakken producten.

Hij hield haar tegen door het gesprek voort te zetten. ‘Lisa zei dat je thuis zou komen, maar niet lang.’

‘Ja, ik vertrek woensdag naar Manilla. Mijn grootvader wordt daar begraven, en ik vertegenwoordig de familie voor het land, wat dat ook mag inhouden. Ik ga me in verbinding stellen met de advocaat, zodra ik daar ben.’

‘Het politieke klimaat op de Filipijnen is niet best. Moorden, staatsgrepen, communistische opstandelingen, conflicten tussen

moslims en christenen in de zuidelijke provincies. Maar ze hebben ook de eerste vrouwelijke president in de geschiedenis van Azië.’

‘Heb je onderzoek gedaan of zo?’

Hij glimlachte, en ze probeerde te bedenken of ze zijn glimlach op prijs stelde. Ooit had die bijna alles voor haar betekend.

‘Eerlijk gezegd, ja. Wist je dat het de meest christelijke en westerse natie in Azië is? Het land kan zich qua erfgoed eerder Spaans dan oosters voelen. De eilanden zijn driehonderd jaar door Spanje bezet geweest.’

‘Je hebt blijkbaar het een en ander gelezen. Ga jij nu ook proberen het uit mijn hoofd te praten?’

‘O nee. Hebben anderen dat geprobeerd?’

‘De meeste familieleden vinden dat het voor een vrouw alleen te gevaarlijk is daarheen te gaan. Mijn stiefvader heeft ook het een en ander uitgezocht. En zoals je nog wel zult weten, staat mijn moeder nooit echt te springen als het om zaken rondom mijn grootvader gaat. Mijn oom werd geacht te komen, maar hij moet geopereerd worden. Niemand anders kon weg, en mijn grootvader wilde dat ik dit zou doen.’

Julia wachtte even en ging toen verder met een zelfvertrouwen waarvan ze zelf verbaasd stond. ‘En ik moet het doen. Ik ga om ‘op zoek te gaan naar mezelf’, zoals iemand die ik ken, vaak zei dat ik moest doen.’

Nathan knikte, liet zijn elleboog op het hekwerk rusten en boog een stukje naar haar toe. ‘Nou, ik ben trots op je.’

‘O ja? Waarom?’

‘Nou, op zoek gaan naar jezelf is iets wat veel mensen hun leven lang ontvluchten. Het is nogal wat, dat in je eentje te doen. Derdewereldland, je grootvader begraven met mensen die je niet kent. Wie weet wat voor avonturen je overzee te wachten staan.’

Ze overwoog zijn opmerkingen luchtig weg te wuiven, maar toen voelde ze het volle gewicht van wat hij gezegd had. ‘Ja, ik denk dat het niet niks is. En ik was zo moe. Ik moest aan zo veel details denken dat ik nog niet zo hard over alles heb nagedacht. Misschien staat me inderdaad avontuur te wachten.’

Er lag een blik in zijn ogen die ze goed kende, en ze vroeg zich af of Nathan hetzelfde dacht als zij. Dat hij, als ze bij elkaar gebleven waren, deelgehad zou hebben aan de afgelopen vier maanden met haar grootvader. Dan zou hij nu met haar meegaan naar Zuidoost-Azië.

Ze zwegen totdat het ongemakkelijk begon te worden.

‘Het was fijn je te zien’, zei ze, en het klonk alsof ze oude vrienden waren, geen voormalige geliefden.

Hij was degene die een punt had gezet achter wat ze hadden gehad, hoewel ze er beiden een jaar lang mee geworsteld hadden. Toch vroeg ze zich af of hij haar ooit gemist had. Hij had verscheidene vriendinnen gehad, terwijl Julia maar zelden met mannen uitging. Nathan had ooit gezegd dat hij verder was gegaan met zijn leven en dat zij dat ook moest doen. Hij had gezegd dat ze zichzelf onderweg was kwijtgeraakt. Hij had gezegd dat ze bij hem bleef omdat hun relatie haar veiligheid bood.

‘Heb je gehoord dat ik nu freelance in marketing?’

‘Nee, niet gehoord.’ Ze voelde een golf van bezorgdheid nu alle herinneringen door haar heen gingen. ‘Gefeliciteerd. Gaat het goed?’

‘Te goed zelfs. Ik heb meer personeel of andere freelancers nodig om al het werk aan te kunnen. Interesse misschien?’

‘Eh ...’ Ongemerkt schoot haar iets te binnen wat haar grootvader voor zijn dood had gezegd.

In de laatste twee weken van zijn leven had Julia naast het bed van grootvader Morrison gezeten wanneer hij wakker was. Ze waren niet meer met puzzels bezig geweest aan de kaarttafel en hadden niet meer naar *Jeopardy* gekeken. Ook hadden ze het niet meer gehad over zijn tuin of de laatste roddels, over filmsterren of hun eigen familie. In plaats daarvan had Julia veertien dagen lang bij haar bedlegerige grootvader gezeten, terwijl andere familieleden, inclusief haar moeder, kwamen en gingen. Grootvader had Julia gevraagd te blijven.

Soms had hij de naam van Julianna genoemd, en hoewel Julia dan was gekomen en zijn hand had vastgehouden, wist ze dat hij verlangde naar een ander. Zijn hart en ziel konden zijn Julianna,

die allang dood was en ver weg begraven lag, niet vergeten. Hij had gepraat over rietsuikervelden die afgebrand moesten worden en over beoogde opbrengsten. Hij had Julianna beloofd dat ze de volgende zondag de Cadillac zouden nemen naar het bamboebos, of het weer zou regenen of niet.

In zijn heldere momenten was grootvader Morrison niet langer de eigenzinnige, vertederende man geweest die ze altijd gekend had. Hij had haar gevraagd zijn logboeken te brengen, en dan krabbelde hij instructies neer die gefaxt moesten worden aan een man die Raul heette, de opzichter van de haciënda, en aan Markus, de advocaat van de haciënda. Hij had gezegd: ‘Markus Santos klinkt als een geweldige jongeman als je hem aan de telefoon hebt – scherp als een zweep – en hij houdt ook van de haciënda.’

Ze begreep weinig van de papieren die ze had gefaxt, en ze had ook niet geprobeerd ze te ontcijferen, bezorgd als ze was over zijn plotselinge achteruitgang. Een dringende intensiteit had hem in de greep gehad.

‘Wanneer in je leven heb je de diepste vrede ervaren?’, had hij op een avond gevraagd, terwijl hij haar met indringende blauwe ogen had aangekeken.

‘Ik weet het niet. Ik denk toen Nathan en ik bij elkaar waren.’

Hij had zijn hoofd geschud. ‘Nee, beste meid, dat is niet waar. Hij was een aardige jongeman, maar toen was je jezelf niet. Maar misschien heb je nooit echt vrede ervaren.’

Julia had niet gereageerd, maar in plaats daarvan gevraagd: ‘En u, opa? Wanneer hebt u de diepste vrede ervaren?’

Het antwoord liet lang op zich wachten en verraste haar. ‘Op een nacht in de oorlog.’

Grootvader sprak vaak over de jaren toen ze vreesden dat Amerika zijn mannen in het gebied van de Stille Zuidzee vergeten was terwijl het achter Hitler aan zat in Europa.

‘Op een nacht ...’, zei hij nogmaals. ‘Ik kan die nacht maar niet vergeten. De oorlog op de Filipijnen had het land verwoest. Chaos en dood waren alom aanwezig. Mensen deden wat ze konden om te overleven. Mijn mannen en ik hadden zo veel gevech-

ten gezien, zulke verschrikkelijke moordpartijen, en toch moesten we verder. Die nacht hadden we honger. We hadden al eerder honger gehad, maar niet zo erg, en we waren zo moe dat ik denk dat zelfs de haren op mijn armen pijn deden.’

Hij zuchtte terwijl hij eraan terugdacht. ‘En toen bereikten we Hacienda Esperanza, waar de familie van je oma ons kleine groepje soldaten verborg. Toen zag ik een vertrouwen en een geloof onder de mannen en bij die familie, zo sterk dat je ze bijna kon aanraken. Ik vond vrede in de moed van een familie die de verwoesting van de oorlog al ervaren had, maar toch bleef doen wat goed was. De familie die ooit mijn familie zou worden. Jouw familie.’

Julia had de lijnen op het gezicht van haar grootvader Morrison in haar geheugen gegrift. Ze waren iedere dag dieper geworden door het gewichtsverlies. Ze zou zijn voorhoofd willen kussen en hem zo weer iets willen geven van die vrede. Ze had zich geïnstalleerd voor een verhaal dat zou duren totdat hij in slaap viel.

‘We waren een bont gezelschap, gescheiden van onze oorspronkelijke eenheden. Amerikanen, Filipijnse guerrilla’s, een Australische soldaat die een paar dagen later door een sluipschutter gedood werd. Maar die nacht sliepen we in een kleine barak binnen de veilige grenzen van de plantage, met kommen rijst en stukken van de enige kip die de familie bezat en voor ons had opgeofferd. En weet je, mijn lieve kind, ik was verbaasd over de vrede die overal in die kamer werd gevoeld.

Esperanza betekent hoop, lieve Julia. Wanneer je je meest vredige momenten ervaart, zullen ze je ook hoop geven. Je moet altijd aan zulke tijden terugdenken, hoewel ik denk dat het onmogelijk is ze te vergeten.’

Ironisch genoeg wist ze die avond dat de eenvoud van de afgelopen maanden met haar stervende grootvader tot haar gelukkigste momenten gerekend moest worden. Er heerste vrede bij hem.

Op een andere dag had grootvader Morrison deze raad gegeven: ‘Luister, lieve meid. Je moet naar bepaalde delen van het

verleden terugkeren, maar alleen naar die delen die nog niet af zijn. Sommige dingen kun je maar beter laten rusten. Naar andere moet je terugkeren om ze af te ronden.'

Nu ze hier met Nathan in Blue Mill Bakery stond, waar ze uren hadden zitten praten over de toekomst, met hun handen in elkaar gestrengeld, vroeg Julia zich af of hij misschien iets in haar leven was wat nog niet af was. Iets waarnaar ze terug moest om het af te maken. Of was die relatie voorgoed verleden tijd, iets wat ze maar beter met rust kon laten?

Nathan schuifelde rusteloos met zijn voeten en Julia merkte dat ze weer uit het raam had zitten staren. 'Sorry dat ik zo afwezig ben', mompelde ze.

'Het geeft niet. Er is de laatste tijd veel gebeurd in je leven. Denk er toch maar eens over na, over die baan, bedoel ik.' Hij pakte de koffiekopjes. 'Ik weet dat ik nogal hard van stapel loop. Maar ik moet bekennen dat ik de afgelopen week iedere dag hier geweest ben voor ontbijt en lunch, sinds ik van Lisa had gehoord dat je terug was. En het ligt niet echt op mijn route.'

'Je had ook gewoon kunnen bellen.'

Hij knikte. 'Wanneer je terug bent, zal ik je bellen. Dan eten we samen. Of nog voordat je vertrekt?'

Ze keek naar de twee kopjes in zijn handen. 'Ik weet niet of dat zo'n goed idee is.'

Hij grinnikte. 'O nee. Ik koop er twee zodat ik thuis kan werken zonder dat ik mijn eigen vreselijke brouwsel moet drinken. Shelly en ik zijn twee maanden geleden uit elkaar gegaan. Al die tijd heb ik geen relatie gehad.'

Ze wilde lachen. *Al die tijd*. Nathan kon nooit lang alleen zijn.

'Nou, misschien heb ik wel een relatie met iemand.' Ze glimlachte omdat hij van zijn stuk was gebracht.

'Ik wilde niet onbeleefd zijn.'

Toen lachte ze wel. 'Het geeft niets. Er is niemand met wie ik een relatie heb.'

'Nou, mooi. Dus, eten?'

'En dat zouden we dan doen als ... oude vrienden?'

Hij haalde zijn schouders op en glimlachte. 'Oude vrienden,

nieuwe vrienden. Twee mensen die ooit verloofd zijn geweest en hun leven samen zouden voortzetten, en toen ...'

'En toen gebeurde dat niet.'

'Maar misschien hadden ze wat tijd los van elkaar nodig om te zien of het zo moest zijn. Wat denk je?'

Ze kreeg het heel koud, en haar maag rammelde. 'Ik denk dat ik de afgelopen vier maanden met het einde van een leven geleefd heb, en nu ga ik een verre reis maken om te begraven wat ervan over is. Aan andere dingen heb ik niet veel gedacht. Behalve dan dat ik echt behoefte heb aan koffie.'

'Ach, waarom heb ik daar niet aan gedacht? Ik zou zulke dingen nooit moeten voorstellen voordat je je koffie hebt gehad. Helemaal niet verstandig. Ik zal er eentje voor je halen.'

'Wanneer ik weer terug ben dan maar.'

Hij knikte met een teleurgestelde glimlach. 'En dat eten, niet vergeten hoor. Je moet zorgen dat je niet verliefd wordt op een Filipijnse rijstboer wanneer je daar bent.'

Ze moesten er allebei om lachen.

Zeven jaar waren ze samen geweest. Twee jaar waren ze nu uit elkaar. Wat was er met hen gebeurd? En toch, nu weer te denken aan hen samen, nu weer naar hen te kijken ... Het was allemaal nogal onsamenhangend en onwerkelijk.

Een sterfgeval, een verloren liefde en een vreemd land. Julia vroeg zich af wat er nog zou volgen.

Jungle van noordelijk Luzon, Filipijnen

HET LICHT DAT DOOR DE BOMEN VIEL, WAS NOGAL ONWERKELIJK. Het kwam oorspronkelijk van de zon, die op dit tijdstip van de avond niet te zien was, en werd door de maan weerkaatst naar een archipel van zeventuizend eilanden die de Filipijnen werden genoemd, en vervolgens naar een eiland en een berg, waar het door de kieren tussen bladeren en takken in duizenden stukjes uiteenviel, waar een man in het duister stond.

Manalo keek omhoog en genoot van een ogenblik voor zich-

zelf. Hij kon de stemmen van zijn mannen horen door de dichtbegroeide jungle. Hij zou hen eraan moeten herinneren dat ze op gedempte toon moesten praten. Ze werden wat gemakzuchtiger, waren minder op hun hoede, begonnen naar huis te verlangen. Hij voelde het ook, misschien nog wel meer dan zij.

Hij liep verder weg van hun kamp, en zijn voetstappen waren nauwelijks hoorbaar in de bossen, waar de geluiden van nachtdieren hem omringden. Krekels en kikkers en grote hagedissen die *toko* genoemd werden, zongen gezamenlijk een nachtelijk lied.

Een deel van het maanlicht viel op hem en een deel op haar. Hij vroeg zich af of Malaya nu ook omhoogkeek en aan hem dacht. Streedde het maanlicht haar gladde huid en de zwarte zijdeachtige haarlokken, zoals zijn handen zouden doen als hij nu bij haar was? Sliep ze de hele nacht met haar zoon tegen haar borst? Speelden haar dochters overdag in het open veld, terwijl ze zongen en bloemen in elkaars haar staken? Wat waren de jaren snel voorbijgegaan. Zijn oudere zoons liepen nu door de heuvels van zijn eigen jeugd en visten in de stromen van de jungle. Dachten ze net zo vaak aan hem als hij aan hen?

Hij had Malaya een maand geleden gebeld vanuit een telefooncel in een bergdorp. Zo was het gepland, op een datum die iedere maand veranderde. Hij wilde haar of de kinderen niet in gevaar brengen. Als iemand ontdekte dat zij de vrouw en kinderen waren van Manalo, hoofd van de beruchte communistische rebellen van de Rode Bolo's, zouden ze bij hem kunnen komen. En hoewel zijn mannen het misschien niet geloofden, en hij hun nooit de waarheid zou laten weten, wist Manalo dat hij zelfs zijn meest vertrouwde kameraden zou kunnen verraden om het leven van Malaya en dat van hun kinderen te beschermen.

De roep van thuis klonk bij dag en bij nacht steeds luider. In kilometers gerekend was het niet zo ver weg. Hij zou hen in vier dagen lopen kunnen bereiken, in één dag als hij met een auto meelifte. En toch lagen de bezoeken, door plicht en verwachting, onbekende maanden uiteen.

Hij ademde de frisse nachtlucht in. Tijd om terug te gaan naar het kamp. Naar zijn roeping. Zijn mannen hadden hem nodig,

waren van hem afhankelijk en rekenden op zijn leiding. Het was een rol die hij nooit had begeerd, maar na de dood van zijn broer was het een lot waaraan niet te ontkomen viel.

Een laatste blik op de lucht voordat hij terugkeerde naar de mannen, waar het eten misschien klaarstond ... Toen bewoog er iets in de struiken aan de andere kant van de weide. Met lichte tred liep een hert het open veld in, waar het maanlicht zijn vacht en horens streefde. Het hert was niet groot, maar zijn voorzichtige tred was vol waardigheid.

Manalo dacht aan het laatste hert dat hij gezien had, een zwaar vermoeid en oud beest. De Filipijnse sambar was zeldzaam en bijna uitgestorven, en Rigo had Emil berispt dat hij het dier had neergeschoten. Rigo wilde het eerste rode vlees dat ze sinds vele dagen kregen, niet eten, uit overtuiging en uit verdriet om het gedode dier.

Het maanlicht wierp een onwerkelijke glans over het hert. Het bleef staan, één poot nog geheven. Het had Manalo gezien en snuffelde in de lucht om zijn geur op te vangen. Hij bewoog niet. Was het een teken van een nieuwe lotsbestemming? Of verdere bevestiging om naar huis te gaan?

De aandacht van het hert verschoof naar het struikgewas waar zijn mannen verbleven. Toen draaide het dier zich om en liep het naar de andere kant van de weide, waar het begon te grazen.

Manalo bedacht dat er een onnatuurlijke stilte uit de richting van het kamp kwam. Hij kende zijn mannen, en stilte betekende niet veel goeds. Hij liep zonder aarzelen terug en vroeg zich af of hij de sambar had laten schrikken door zijn plotselinge vertrek.

Hij dook op uit de duisternis van de jungle in de kring van licht rondom de twee kleine vuren. Zijn mannen, ongeveer dertig in getal, zaten dicht bijeen. Hij zag meteen een man meer bij hen. Hij kende deze man, of liever deze jongen. Hij was koerier.

Het was al drie maanden geleden dat een koerier contact met hen had gezocht. De guerrillagroepen verdwenen soms zelfs voor elkaar.

De koerier en de mannen hadden op hem zitten wachten, nieuwsgierig naar het nieuws.

‘*Magandang gabi*, kameraad’, zei de jongen.

Hij heette Edo, herinnerde Manalo zich. Hij had zijn best gedaan om de namen te leren, zelfs van de mannen in de splintergroepen.

‘Wat heb je voor nieuws van buiten?’ Manalo liep met de jongen naast zich bij het vuur vandaan, naar zijn tent. Ze spraken op gedempte toon.

‘Er is belangrijk nieuws. We willen graag uw advies.’

Manalo ging op een stoel voor zijn tent zitten. Hij voelde zich vanavond ongewoon vermoeid. ‘Ga verder.’

‘Er is een haciënda die heel machtig was vóór het regime van Marcos, maar die is in buitenlandse handen gevallen. De eigenaar is nu overleden, en de toekomst van de grond staat op het spel.’

‘Waar ligt die haciënda?’

‘Batangas.’

‘Haciënda Esperanza?’ Hij had de naam in geen jaren uitgesproken.

‘Ja, meneer.’ De jongen keek verrast.

‘Ik ken het gebied. Het is een tijd een heel belangrijke plek geweest. Mijn grootvader is daar opgegroeid. Hij heeft een poosje met kapitein Morrison tegen de Japanners gevochten.’

‘Kapitein Morrison ... Dat was het nieuws. De Amerikaan. Hij is dood.’

Manalo keek naar de sterren. ‘Hij voegt zich bij mijn vader en vele anderen. Hij ruste in vrede.’

‘Ka Manalo, dit is de boodschap. De Amerikaanse kapitein was de wettige eigenaar van de haciënda door zijn huwelijk met Julianna Guerrero en de dood van Don Miguel, Julianna’s broer. Het is onbekend wat er gaat gebeuren nu de kapitein dood is. Maar ze zullen hem hierheen terugbrengen voor de begrafenis, en vertegenwoordigers van zijn familie zullen beslissen over het lot van het gebied. Ik moet u vragen wat u van plan bent te gaan doen.’

Manalo ordende zijn gedachten terwijl hij sprak. ‘Eerst moeten we zeker weten of deze informatie juist is. Zoek contact met onze leiders voor officiële bewijzen.’

‘Timeteo,’ riep hij naar zijn naaste adviseur, ‘roep de mannen bij elkaar.’

Terwijl hij nog met de koerier aan het praten was over bronnen en mogelijkheden, dacht Manalo aan Malaya en de kinderen. Wat voor toekomst zouden ze hebben in hun moederland? Dat was de vraag die hem in de jungle hield. Terwijl de wereld moderner en sterker werd, leefde zijn volk nog steeds onder de tirannie van het ene of het andere regime. Manalo had gelezen over de ontwikkeling van de technologie, dat binnenkort iedereen een telefoon in zijn auto zou hebben, dat veel mensen in Manilla en de meeste mensen in de Verenigde Staten hun eigen computer hadden. De hele wereld was aan het veranderen.

En hier leefden ze nog in de jungle, verborgen voor de regering, troepen wervend voor het volk, zoekend naar een manier om een sterke natie te worden. De communistische aanpak zou alles veranderen. Deze zou het volk macht geven zonder het klassenonderscheid dat zo velen in armoede gevangen hield. Manalo wilde dat zijn erfgenamen gelijkheid zouden kennen, in tegenstelling tot het leven dat hij had meegemaakt.

Hij zuchtte lang om de droom van naar huis gaan te verjagen en moed te verzamelen voor wat hem te wachten stond. Soms, zo moest hij steeds meer toegeven, voelde het alsof hij alles had opgeofferd voor een onbelangrijke en waardeloze zaak.

De mannen kwamen bijeen, met hun AK-47's in de hand. Sommigen leunden op een knie; allen wachtten op zijn aanwijzingen. Het nieuws van de dood van de Amerikaan had zich al verspreid. Velen hadden over kapitein Morrison gehoord via oorlogsverhalen die de oudere mannen vertelden. Geruchten werden ongetwijfeld overdreven, en hij probeerde altijd roddels, die aanleiding zouden kunnen geven tot onenigheid, in de kiem te smoren.

Manalo herhaalde de boodschap van de koerier. En toen sprak hij de woorden die hen in actie zouden brengen. ‘Dat land hoort niet in handen van buitenlanders. Daar vechten we voor. Onze grond en ons land moeten voor het volk zijn. Geen rijke leiders meer die stelen van de armen. Geen vreemde landen die ons land

veroveren. Geen marionettenregeringen meer die de belangen dienen van buitenlandse bedrijven en regeringen. Daar hebben onze vaders voor gevochten. Daarom leven we in de jungle in plaats van bij onze vrouwen, en voor sommigen van jullie: bij jullie vrouwen en maîtresses.’

Daar moesten een paar mannen om grinniken. Hij stond dat toe en wachtte toen totdat ze luisterden naar zijn laatste punt. ‘Daarom vechten we.’ Hij zag het in hun ogen en in de stand van hun kaken. Zijn mannen zouden hem volgen langs ieder pad, zelfs als dat naar de dood voerde.

Uren later, toen allen behalve de wacht sliepen, keerde Manalo terug naar de weide. Het hert was opgeschoven, net als het maanlicht dat nu laag door de junglestruiken viel.

Waarom zou kapitein Morrison het land niet teruggeven aan het volk, dacht Manalo boos, maar ook wanhopig. Hij was moe van strategieën.

Dat mannen hun leven zouden opofferen voor zijn woorden, dat regeringen zijn land zouden kunnen plunderen, of dat hij trouw had gezworen aan zijn broer ... dat alles deed er voor hem in werkelijkheid steeds minder toe.

Alles wat de gerespecteerde leider van de Rode Bolo's wilde, was thuis zijn.

*Barangay Mahinahon
Provincie Batangas, Filipijnen*

VAN BUITENAF LEUNDE EMMAN MET DE ANDERE JONGENS OP HET kozijn van het open raam. Het kleine televisiescherm aan de andere kant van de kamer was voor iedereen zichtbaar, tenzij iemand anders zich ertussen probeerde te wurmen. Zijn voeten schuifelden wat in het stof buiten het raam. Toen mevrouw Jiminez nog leefde, had ze hier altijd een rij bloemen staan. Nu hadden de jaren en de gewoonte van buitenaf naar binnen te kijken de aarde voor het kleine huis met de ene slaapkamer wat aange-stampt.

Als de kinderen stil waren, liet mevrouw Jiminez hen altijd blijven tot het einde van het programma dat op televisie was. En af en toe, als de oude man in zijn stoel in slaap viel, kwamen ze zelfs tot het nieuws, waarin ze hoorden over gebeurtenissen in Manilla of China of zelfs de Verenigde Staten. Wanneer het zo laat was dat er niets meer werd uitgezonden of meneer Jiminez wakker werd als uit een hypnotische droom en hen allemaal wegjoeg, viel er een mantel van teleurstelling over Emman heen. Hij liep dan over het onverharde pad naar huis en vroeg zich af of hij de Filipijnen ooit echt zou verlaten.

Vanavond werd een van zijn favoriete programma's uitgezonden, en de oude man was in slaap gevallen. De jongens gniffelden stilletjes en wezen naar hem. Ze zouden vanavond tot het einde toe kunnen kijken naar *Magnum P.I.*

De letters P.I. stonden voor *private investigator*, privédetective. Emman vond dat dat de beste baan ter wereld was, vooral op het eiland Oahu in Hawaï. Hij verschoof het houten geweer dat naast hem tegen het huis stond en zag Thomas Magnum in zijn felrode Ferrari springen om achter een misdadiger aan te gaan die probeerde te ontsnappen.

Hawaï leek in veel opzichten op de Filipijnen. Hun president Marcos was slechts een paar jaar geleden in Hawaï overleden. Emman vroeg zich af of president Marcos de acteur Tom Selleck ooit ontmoet had.

Amerika.

Rode Ferrari's. Helikopters. Mooie vrouwen in bikini's. Privédetectives.

Alles was beter in Amerika.

Zijn vrienden plaagden hem met zijn obsessie. Emman spaarde van zijn magere verdiensten voor de bioscoop in San Juan. Een van zijn kostbaarste bezittingen was een poster van *Indiana Jones and the Temple of Doom*.

Terwijl Magnum de aanknopingspunten van zijn meest recente zaak naploos, dacht Emman terug aan de zaak waarmee Emman P.I. vandaag bezig was geweest.

Hij wist al dat de grote kapitein Morrison in Amerika dood

was. Maar er was meer gaande op Hacienda Esperanza. Er waren vergaderingen met meneer Raul en Amang Tenio. De advocaat Markus Santos had een paar dagen met meneer Raul op zijn kantoor doorgebracht. Bij iedereen die Emman sprak, gonsde het van de geruchten, maar niemand wist precies wat het voor hen betekende dat de oude oorlogsheld in de Verenigde Staten was overleden.

Emman was uitermate geïnteresseerd in de advocaat uit Manilla. Hij wist dat Markus Santos banden had met de hacienda, dat wil zeggen, met de familie die daar gewoond had voordat Emman geboren werd. Dus hoe was die man, die in de dertig leek te zijn, van hier terechtgekomen in het stadsleven?

Hoewel hun hoofdstad geen Amerika was, was er wel een cultuur van grote winkelcentra en rijke Filipino's. Emman was nog nooit in Manilla geweest, maar hij had ooit een rijk familielid uit Manilla gezien. In Manilla waren vast en zeker ook privédetectives. En er waren nog veel meer dingen die hij graag zou willen vragen aan die Markus Santos.

Emman voelde een duw in zijn rug. Het was de jonge Bok, die als een verdwaalde puppy achter Emman aan sjokte. Hij gebarde Emman bij het open raam vandaan te komen.

'Ik kijk *Magnum*.' Emman zag hoe Magnum en T.C. een Haïtiaanse man achternazaten door brandende suikerrietvelden.

Bok wurmde zich naast hem, wat veel klachten van de andere jongens opleverde. Hij fluisterde binnensmonds: 'Ik heb net belangrijk nieuws gehoord.'

'Wat dan?'

Bok wilde niet antwoorden. Er volgde een reclamespotje voor waspoeder, en dus verliet Emman zijn geliefde plekje bij het raam en keek hij toe hoe de andere jongens het innamen. Bok wist heel goed dat hij hem tijdens *Magnum* niet moest storen met onbenulligheden. Hij wilde, net als Magnums vrienden Rick of T.C., graag meewerken aan het onderzoek. Dit was vast en zeker belangrijk.

'De bijeenkomsten op de hacienda, ik weet waarover ze gaan. Raul zei dat niemand het nog mocht vertellen.'

‘Hoe ben jij er dan achter gekomen?’ Emman ergerde zich eraan dat hij niet ontdekt had wat Bok op het punt stond te onthullen. Maar zelfs Magnum had zijn hulpjes nodig.

‘Je weet dat kapitein Morrison dood is’, fluisterde Bok.

‘Dat weet iedereen.’

Bok boog dichterbij hem toe. ‘Nou, hij wilde begraven worden op de hacienda, en de regering heeft toestemming gegeven. Ze komen zijn lichaam terugbrengen, en zijn Amerikaanse familie komt ook.’

Emman huiverde. ‘Ik moet gaan. Kom op’, zei hij, en hij rende al weg.

Terwijl zijn blote voeten over het aarden pad stoven, voelde Emman vreugde opkomen. Ook al was het dan na zijn dood, de Amerikaan, kapitein Morrison, keerde eindelijk terug naar huis.

inspiratie en ontspanning
voor elk moment

Cindy Martinusen ♦ DE VERLOREN ORCHIDEE

Wanneer Julia naar de Filippijnen reist om haar opa te begraven, verwacht ze niet veel bijzonders. Een kort avontuur, wat afleiding van de puinhoop die haar leven is sinds haar relatie stukliep, misschien een ontmoeting met familieleden die ze niet kende – meer niet.

Wat ze aantreft, is verrassend: een smeltkroes die net zo kleurrijk is als de paella van haar familie. Julia krijgt te horen dat ze een huis heeft geërfd, *Hacienda Esperanza*. Daar komt ze in aanraking met de legende van haar Spaanse voorouders. De cryptische aanwijzingen van haar grootvader sturen haar op zoek naar een orchidee die een tante enkele generaties geleden ontdekte en die een helende werking zou hebben. Tijdens haar zoektocht wordt Julia verliefd op het land en hoe meer ze ervan ziet, hoe meer ze ervan overtuigd raakt dat ze hier haar bestemming heeft gevonden.

Cindy Martinusen is de auteur van acht romans, twee non-fictieboeken en meer dan honderd artikelen, korte verhalen en toneelstukken. Eerder verschenen van haar *Vervlogen dromen* en *Avondtij*.

NUR 302

ISBN 978-90-5977-607-4

9 789059 776074

redrose roman

www.kok.nl